

รูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร

Supervision Based on Metropolis's Student Identity Model

สมยศ คำนิงผล¹, จิรศักดิ์ สุรงค์พิพรรณ² และทนง ทองภูเบศร์³

Somyod Comenungpol¹, Jirasak Surungkipirat² and Thanong Thongphubate³

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์^{1,2,3}

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin^{1,2,3}

Corresponding Author E-mail: somyod.com@rmutr.ac.th

Retrieved 26-02 -2024; Revised 18-04-2024; Accepted 17-04-2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร 2) เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร และ 3) เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ ด้วยแนวคิดการนิเทศการศึกษา รูปแบบการนิเทศ และอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 600 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนเท่าของพารามิเตอร์การวัด สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนตามกลุ่มเขตและตำแหน่ง จากนั้นสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลการวัดอันดับสองการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่า $\chi^2/df = 1.135$ P-value = 0.094 นั้นหมายถึง ค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ CFI = 0.999 GFI = 0.975 AGFI = 0.951 RMR = 0.008 และ RMSEA = 0.015 2) รูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหา (2) การร่วมวางแผน (3) การร่วมกระบวนการนิเทศ (4) การร่วมติดตามประเมินผล และ (5) การร่วมเครือข่ายความร่วมมือ และ 3) รูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ; อัตลักษณ์; ผู้เรียนแห่งมหานคร

Abstract

This research aimed to: 1) analyze the factors of supervision based on the metropolis's student identity; 2) develop a supervision model based on the metropolis's student identity; and 3) evaluate and validate the supervision model. A mixed-methods approach was used, incorporating concepts of educational supervision, supervision formats, and the metropolis's student identity. Data were collected through questionnaires from 600 school administrators and senior professional-level teachers. The sample size was determined based on the number of measurement parameters, with stratified random sampling based on district office areas and positions, followed by simple random sampling. The research tools included questionnaires, and the data were analyzed using statistical methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, confirmatory factor analysis, and content analysis.

The research findings were as follows: 1) The second-order measurement model of supervision based on the metropolis's student identity was found to align well with perceptual data within acceptable criteria, with a χ^2/df value of 1.135 and a P-value of 0.094, indicating non-significance. Additionally, CFI = 0.999, GFI = 0.975, AGFI = 0.951, RMR = 0.008, and RMSEA = 0.015. 2) The supervision model based on the metropolis's student identity consisted of five factors: (1) Co-analysis, (2) Co-planning, (3) Co-processing, (4) Co-evaluating, and (5) Co-networking and cooperation. 3) The supervision model based on the metropolis's student identity was highly accurate, appropriate, feasible, and practical.

Keywords: Supervision Model; Identity; Metropolis's Student

บทนำ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ พ.ศ.2573 (Sustainable Development Goals: SDGs) วิสัยทัศน์การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นได้มีการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อส่งเสริมศักยภาพของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเมืองในด้านความไม่เท่าเทียม ความยากจน และสันติสุข และการเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อการทบทวนแนวทางการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทุกสถานการณ์ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2566) เพื่อมุ่งเน้นที่จะสร้างทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยทุกช่วงวัยให้มีความพร้อมทั้งทางกาย ใจ และสติปัญญา มีโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้พัฒนาตามความพร้อมและความสามารถให้บรรลุขีดสูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต และสร้างคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และมีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ในขณะเดียวกันกรุงเทพมหานครได้ประกาศใช้แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานครฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564-2569) ตามวิสัยทัศน์ "จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครที่พร้อมด้วยคุณธรรม" ซึ่งมีพันธกิจสำคัญที่ให้สถานศึกษานำไปวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองให้บรรลุตามเป้าหมายของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ และ 2) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์แห่งมหานคร จากการวิเคราะห์จุดแข็งด้านนโยบายการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการเรียนรู้ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และอุปสรรคด้านการเปลี่ยนแปลงที่พลิกผันของเศรษฐกิจ การเมือง สังคม โรคอุบัติใหม่ แหล่งอบายมุข สิ่งยั่วยุในสังคมเมือง สิ่งแวดล้อม และสุขภาพที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน เช่น PM2.5 และ COVID-19 ผู้เรียนใช้สังคมออนไลน์แต่ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ข้อมูล และขาดวิจารณญาณในการรู้เท่าทันสื่อต่าง ๆ จึงมีการกำหนดแนวทางในการให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ผู้เรียน ความต้องการของชุมชน และการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่ยืดหยุ่น ตอบสนองความถนัดและความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning การพัฒนาการคิดขั้นสูงเชิงระบบ และมีระบบการประเมินผลลัพธ์ผู้เรียนมีความหลากหลาย เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (personalized learning) ส่งผลให้ผู้เรียนในกรุงเทพมหานคร มีปัญหาการเรียนการสอน (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2566) บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในการประสานความร่วมมือร่วมใจอย่างเป็นกัลยาณมิตรกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และน่านโยบายของต้นสังกัดไปสู่การปฏิบัติจริง ตามนโยบายของกรุงเทพมหานครที่ประกาศเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศและมีอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร อย่างไรก็ตาม ศึกษานิเทศก์ ยังขาดรูปแบบ กระบวนการนิเทศและเข้มทิศในการทำงาน เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นที่ยอมรับ และบรรลุเป้าหมายของกรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2564) ผู้วิจัยจึงเห็นเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และสร้างรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการส่งเสริม สนับสนุน แนะนำให้ความช่วยเหลือครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ในการน่านโยบายของต้นสังกัด ไปสู่การปฏิบัติ และให้เกิดการออกแบบการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร 4 ด้าน ได้แก่ 1) รู้หน้าที่ 2) มีจิตสาธารณะ 3) รักสิ่งแวดล้อม และ 4) เป็นนวัตกรรมที่พร้อมรับทุกการเปลี่ยนแปลง (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2564) เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร
2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร
3. เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

โมเดลการวัดขององค์ประกอบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งนครสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การทบทวนวรรณกรรม

การนิเทศการศึกษา เป็นแนวคิดที่เน้นการร่วมมือ การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะ ให้คำปรึกษา แก่สถานศึกษา โดยการสร้างเป้าหมายร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมใจกำหนดนโยบาย เพื่อแก้ปัญหาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องในกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการพัฒนาผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้มีการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การยกระดับคุณภาพ การศึกษา และพัฒนาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการพัฒนาตน พัฒนาคน และพัฒนางาน ด้วยการให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทาง เพื่อสร้างกำลังใจและความร่วมมือให้ผู้เรียนมี ศักยภาพในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน ทักษะทางสังคม และ ทักษะที่จำเป็นอย่างอื่น สำหรับการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ด้วยความ ร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านเพื่อประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่ดีในการจัดการศึกษาเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบ (วชิรา เครือคำอ้าย, 2561; สงัด อุทรานันท์, 2530; หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562; Glickman et al., 2010)

รูปแบบการนิเทศ เป็นแนวคิดที่เน้นการสร้างกระบวนการนิเทศบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ผู้เรียน แห่งมหานครที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้วิธีการที่มีเหตุผลเพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้ ในการพัฒนาตนเองและการนิเทศการศึกษา รูปแบบนี้ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 1) การร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา (Co-Analysis) 2) การร่วมกันวางแผน (Co-Planning) 3) การร่วม กระบวนการนิเทศ (Co-Processing) 4) การร่วมกันติดตามประเมินผล (Co-Evaluating) และ 5) การร่วม เครือข่ายความร่วมมือ (Co-Network) ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งผู้นิเทศจะนำกระบวนการนี้ไป ใช้กับผู้รับการนิเทศเพื่อส่งเสริม สนับสนุน แนะนำ และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของผู้เรียนในพื้นที่ที่มีความซับซ้อนทางสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และ เทคโนโลยี เพื่อให้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ โดยการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์อย่างเป็นระบบ และพัฒนา คุณลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น บ่งบอกตัวตนให้เป็นที่จดจำได้อย่างชัดเจน (จามรี เชื้อชัย, 2563; สมัยพร รัตนพรหม, 2561; ทิพวรรณ ถาวรโชติ, 2564; ธัญญา วุฒิวนิชย์, 2563; พาสนา ชลบุรีพันธ์, 2560;

ครูลักษณ์ มีปาน และคณะ, 2561; สถาพร สมอุทัย, 2020; หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562; Glickman et al., 2010; Harris, 1985)

อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการบ่งบอกคุณลักษณะตนเองของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นที่รู้จักและจดจำ ประกอบด้วย 1) รู้น้ำที่ 2) มีจิตสาธารณะ 3) รักสิ่งแวดล้อม และ 4) เป็นนวัตกรรมที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และสามารถส่งต่อลักษณะเด่นไปสู่ผู้อื่นได้ (ศศิวัฒน์ หอยสังข์, 2563; สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2564; สายันต์ โพธิ์ทอง, 2563; Megan, 2021; Emine, 2020)

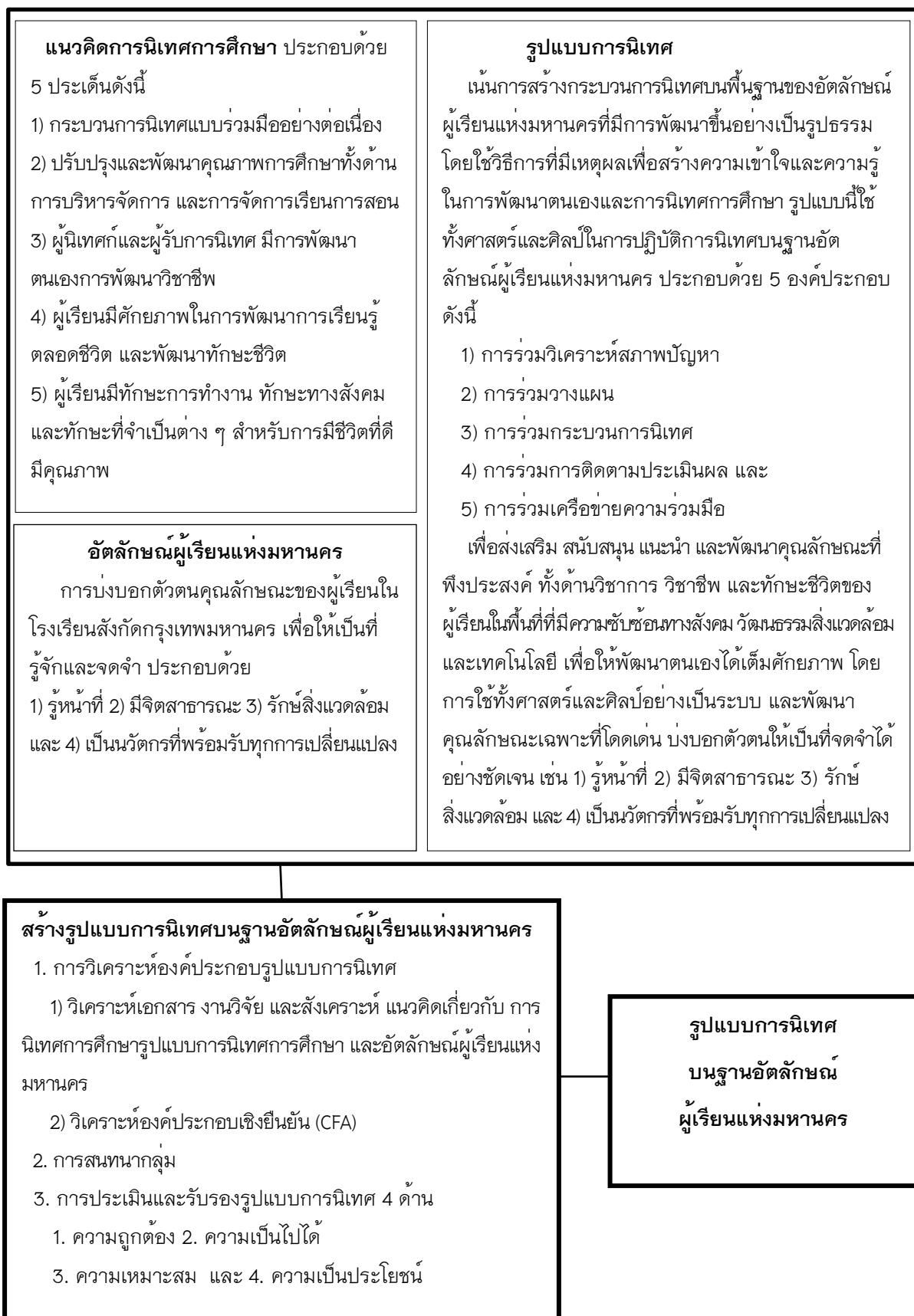
การสร้างรูปแบบ เป็นแนวคิดการศึกษาองค์ความรู้ ความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องกระบวนการนิเทศที่สามารถนำไปอธิบาย ควบคุม ตรวจสอบ และพัฒนาการนิเทศ เพื่อนำไปพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร (เก็จกนก เอื้อวงศ์ และพิชิต ฤทธิจรูญ, 2556; Steiner et al., 1988; Kieve et al., 1998; Madaus & Kellaghan, 2000)

แนวคิดการประเมินและรับรองรูปแบบ เป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน และแนวทางการคิด ในการพิจารณารูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกอย่างเป็นธรรมชาติ เที่ยงธรรม และมีดุลพินิจที่ดี เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้อง เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและการได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง แนวคิดนี้เน้นที่การประเมินความถูกต้องของวัตถุประสงค์และการตรวจสอบว่า กิจกรรมที่นำมาใช้เหมาะสมกับบริบท และมีประสิทธิภาพ 2) ด้านความเป็นไปได้ เป็นการประเมินโดยให้ความสำคัญกับข้อมูลและทรัพยากรที่จะถูกนำมาใช้เมื่อมีการนำรูปแบบไปใช้จริง ด้วยการวิเคราะห์การออกแบบและการเลือกวิธีการให้สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้จริง 3) ด้านความเหมาะสม เป็นการประเมินรูปแบบในแง่ของกฎหมาย ศีลธรรม จรรยาบรรณการที่สามารถนำมาใช้ในการวัดและประเมินผลลัพธ์ ระบบการทดสอบและผลสัมฤทธิ์ต่าง ๆ ของการใช้รูปแบบ และ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ โดยเน้นผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้รูปแบบและให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ว่า มีประโยชน์อย่างไรต่อนโยบาย การจัดการ หรือการพัฒนา (กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค, 2017; Stufflebeam & Shinkfield, 2007; Madaus & Kellaghan, 2000)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา รูปแบบการนิเทศ อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร การสร้างรูปแบบ การประเมินและรับรองรูปแบบ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะแบบอธิบายตามลำดับ (Explanatory sequential multiphase Mixed Methods Design) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพยืนยันผลการวิจัยวิธีเชิงปริมาณพื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 994 คน และข้าราชการครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,404 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,398 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 176 คน และข้าราชการครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 424 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 600 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ด้วยวิธีการของ Hair et al. (2018) โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5 – 10 คนต่อพารามิเตอร์ของโมเดลวิจัย ผู้วิจัยมีพารามิเตอร์ ของโมเดลวิจัยที่ต้องการวัด จำนวน 64 พารามิเตอร์ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลาย ขั้นตอน (Multi – Stage random sampling) ประกอบด้วย การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามกลุ่มเขต การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) ตามตำแหน่ง และการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

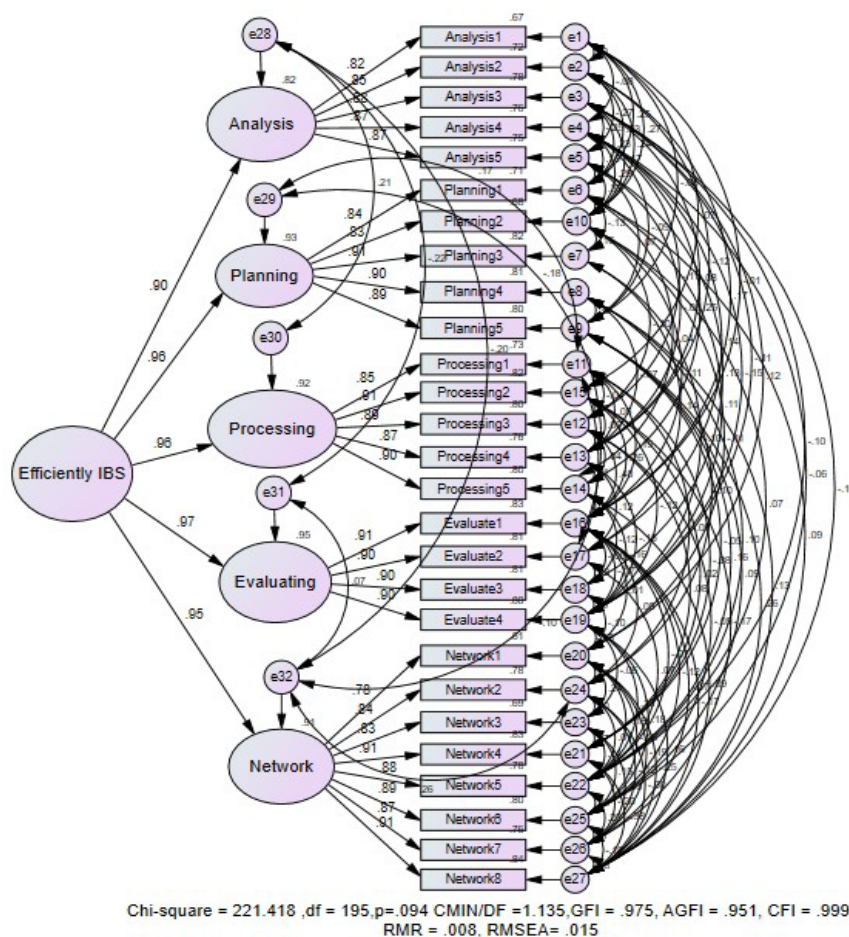
เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท จำนวน 40 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ด้านความ สอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ทุกข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ถึง 1.0 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับนำไปทดลองกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของคอนบราค เท่ากับ 0.962

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามผ่านระบบ Google Form และแบบกระดาษ ระหว่างเดือน มีนาคม ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2566 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติ ความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอุปนัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร

จากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้องค์ประกอบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ ผู้เรียนแห่งมหานคร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 27 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา (Analysis) มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 2) วางแผน (Planning) มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 3) กระบวนการนิเทศ (Processing) มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 4) ติดตามประเมินผล (Evaluating) มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ และ 5) เครือข่ายความร่วมมือ (Network) มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลการวัด อันดับ 2 รูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร

จากภาพที่ 2 โมเดลการวัดการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ค่าสัดส่วนไค - แสควร์ (χ^2) และค่าองศาอิสระ (df) = 1.135 แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดี ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) = 0.094 นั้นหมายถึง ค่าไค-สแควร์ไม่นัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) = 0.999 แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดีมาก ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) = 0.975 แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดี มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.951 แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดี ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) = 0.008 แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดี และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) = 0.015 แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดีมาก แสดงว่าโมเดลการวัด อันดับ 2 ของรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครตามสมมติฐานสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นไปตามสมมติฐาน

2. ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากกระบวนการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) การจัดกระบวนการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน โดยมีคุณสมบัติ

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหาวิทยาลัย เลือกแบบเจาะจง เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหาวิทยาลัย โดยใช้โมเดล การวัด อันดับ 2 รูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ได้ร่วมกันพิจารณา แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของ โมเดลการวัด อันดับ 2 ได้รูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 30 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบที่ 1 การร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา (Co – Analysis) มีตัวแปร บรรยาย จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ A1 – A6 องค์ประกอบที่ 2 การร่วมกันวางแผน (Co – Planning) มีตัวแปร บรรยาย จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ P1 – P6 องค์ประกอบที่ 3 การร่วมกระบวนการนิเทศ (Co – Processing) มีตัวแปร บรรยาย จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ Pc1 – Pc6 องค์ประกอบที่ 4 ร่วมกันติดตามประเมินผล (Co – Evaluating) มีตัวแปร บรรยาย จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ E1 – E6 และองค์ประกอบที่ 5 การร่วมเครือข่ายความร่วมมือ (Co – Network) มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ N1 – N6 โดยผู้วิจัยจัดกลุ่มตัวบ่งชี้ใหม่ตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยัน เพื่อใช้ในการสร้างโมเดลใหม่ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

3. ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหาวิทยาลัย

จากการประเมินและรับรองรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหาวิทยาลัย โดยเทียบกับ เกณฑ์ของ Best and Kahn (2016) พบว่า ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.46$) ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.41$) ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.48$) และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $SD = 0.52$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 27 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบที่ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหา (Analysis) 2) วางแผน (Planning) 3) กระบวนการนิเทศ (Processing) 4) ติดตามประเมินผล (Evaluating) และ 5) เครือข่ายความร่วมมือ (Network) ซึ่งสามในห้าองค์ประกอบ คือ ร่วมกันวางแผน การร่วมกระบวนการนิเทศ และร่วมกันติดตาม ประเมินผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuedlee et al. (2020) เรื่องการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ การสร้างข้อสอบของครูประถมศึกษาโดยการบูรณาการกระบวนการนิเทศการศึกษาร่วมกับการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบ มีส่วนร่วมจำนวนสามองค์ประกอบ คือ วางแผน ลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา วุฒินิษฐ์ (2563) เรื่องรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิผล ต่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของ โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะต๋อยอำเภอเมืองจังหวัด เชียงใหม่ จำนวนสามองค์ประกอบ คือ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลการ นิเทศ

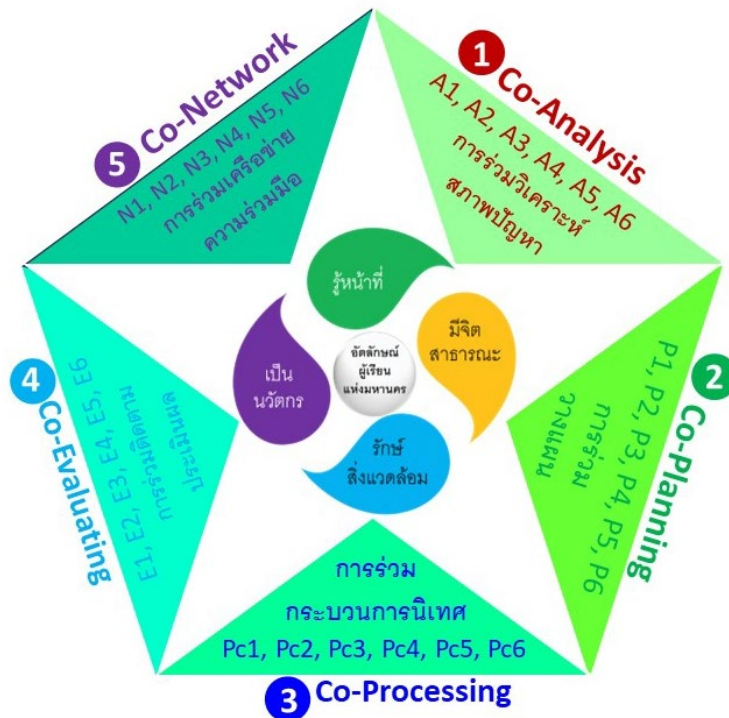
2. จากผลการสร้างรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหาวิทยาลัย ได้องค์ประกอบ การนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 30 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น 5

องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 การร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา (Co – Analysis) องค์ประกอบที่ 2 การร่วมกันวางแผน (Co – Planning) องค์ประกอบที่ 3 การร่วมกระบวนการนิเทศ (Co – Processing) องค์ประกอบที่ 4 ร่วมกันติดตามประเมินผล (Co – Evaluating) และองค์ประกอบที่ 5 การร่วมเครือข่ายความร่วมมือ (Co – Network) โดยผู้ใช้อข้อมูลสำคัญ ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญจากการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่มได้เพิ่มตัวบ่งชี้จาก 27 ตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเป็น 30 ตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการนิเทศว่า ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดการร่วมมือกันในการวิเคราะห์สภาพปัญหา การร่วมกันการวางแผน การร่วมกระบวนการนิเทศ การร่วมกันติดตามประเมินผล และการร่วมเครือข่ายความร่วมมือ จึงเพิ่มคำว่า การร่วม นำหน้าชื่อองค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564) เรื่องรูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ได้ให้ความหมายของการนิเทศ แบบร่วมมือว่า การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะ ให้คำปรึกษา แก่สถานศึกษาโดยการสร้าง เป้าหมายร่วมกัน ร่วมคิดกำหนดนโยบาย เพื่อแก้ปัญหาการจัดการศึกษา

3. จากผลประเมินและรับรองรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร รายการประเมินที่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยหนึ่งช่วงของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ข้อที่ 4 รูปแบบมีสาระการนิเทศครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริงของผู้รับการนิเทศ ในการดำเนินการนิเทศจึงควรมีการสอบถามความต้องการที่แท้จริงของผู้รับการนิเทศ ด้านความเป็นไปได้ ข้อที่ 3 รูปแบบ มีการจัดกิจกรรมสร้าง แรงบันดาลใจจากต้นแบบ เช่น บุคคลสำคัญ กิจกรรม DIY กิจกรรมหนึ่งคนให้หลายคนรับ กิจกรรมรักษ์โลก รักน้ำ และกิจกรรมคัดแยกขยะสร้างรายได้ เป็นต้น ด้านความเป็นประโยชน์ ในการดำเนินการนิเทศควรมีการเลือกกิจกรรมที่หลากหลายและส่งผลอย่างชัดเจนในการสร้างแรงบันดาลใจ ข้อที่ 1 สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร สามารถนำรูปแบบไปใช้ประกอบการกำหนดยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาการศึกษา สู่การปฏิบัติ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สาเหตุที่มีคะแนนการประเมินต่ำทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนำรูปแบบไปใช้ประกอบการกำหนดยุทธศาสตร์ และแผนการศึกษา สู่การปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเท่านั้น หากจะต้องได้รับความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ไปกำหนดในแผนพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และข้อที่ 6 ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร สามารถนำรูปแบบไปใช้ประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีคุณลักษณะตนเองที่เหมาะสมกับบริบทแห่งมหานคร สาเหตุที่มีคะแนนการประเมินต่ำทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร มิได้เป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารกรุงเทพมหานครโดยลำพัง หากจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ที่มีองค์ประกอบ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและลำดับการใช้งานองค์ประกอบ โดยผู้วิจัยให้ชื่อว่า IBS (Identity Based Supervision) Model ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร (IBS Model)

สรุป

โมเดลการวัด อันดับ 2 ของการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 27 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา องค์ประกอบที่ 2 วางแผน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการนิเทศ องค์ประกอบที่ 4 ติดตามประเมินผล และ องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายความร่วมมือ โมเดลการวัดการนิเทศบนฐาน อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง โมเดลการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียน แห่งมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลการวัด อันดับ 2 ของรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครตามสมมติฐานสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นไปตามสมมติฐาน การสร้างรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร จากกระบวนการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 การร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา องค์ประกอบที่ 2 การร่วมกันวางแผน องค์ประกอบที่ 3 การร่วมกระบวนการนิเทศ องค์ประกอบที่ 4 ร่วมกันติดตามประเมินผล และองค์ประกอบที่ 5 การร่วมเครือข่ายความร่วมมือ การประเมินและรับรองรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร พบว่า มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า โมเดลการวัดอันดับ 2 ของการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ ผู้เรียนแห่งมหานคร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 27 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา องค์ประกอบที่ 2 วางแผน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการนิเทศ องค์ประกอบที่ 4 ติดตามประเมินผล และ องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายความร่วมมือ นักวิชาการและนักวิจัยด้านการนิเทศสามารถนำโมเดลการวัดข้างต้นไปประกอบการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาลู่ทางสมรรถนะของผู้เรียนต่อไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร จากกระบวนการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 การร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา องค์ประกอบที่ 2 การร่วมกันวางแผน องค์ประกอบที่ 3 การร่วมกระบวนการนิเทศ องค์ประกอบที่ 4 ร่วมกันติดตามประเมินผล และองค์ประกอบที่ 5 การร่วมเครือข่ายความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการนิเทศผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ร่วมมือกันนำไปพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครให้เป็นวิถีปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การประเมินและรับรองรูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ ผู้เรียนแห่งมหานคร พบว่า มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ และครูผู้สอน ควรนำรูปแบบไปใช้ประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีคุณลักษณะตนเองที่เหมาะสมกับบริบทแห่งมหานคร และควรได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ คือ รูปแบบการนิเทศบนฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ที่มีองค์ประกอบ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและลำดับการใช้งานองค์ประกอบ ชื่อว่า IBS (Identity Based Supervision) Model ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา องค์ประกอบที่ 2 การร่วมกันวางแผน องค์ประกอบที่ 3 การร่วมกระบวนการนิเทศ องค์ประกอบที่ 4 ร่วมกันติดตามประเมินผล และองค์ประกอบที่ 5 การร่วมเครือข่ายความร่วมมือสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ สถานศึกษา โดยควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การมีอัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- เก็จนก เอื้อวงศ์ และพิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2556). หน่วยที่ 2 วิจัยทางการบริหารการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา 23721 การวิจัยทางการบริหารการศึกษา* (หน่วยที่ 1-5. 2-15 ถึง 2-118). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค. (2017). พัฒนาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้กรอบแนวคิดการออกแบบหัตถอุตสาหกรรม Industrial Crafts Design Framework (Grow-Reborn). *Journal of Fine and Applied Arts Khon Kaen University*, 9(2), 333-366.
- จามรี เชื้อชัย. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารการบริการนิเทศบุคคลและนวัตกรรมการท่องเที่ยว*, 7(7), 177-191.
- ชัยพร รัตนพรหม. (2561). รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(1), 3-10.
- ทิพวรรณ ถาวรโชติ. (2564). รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุริยบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธัญญา วุฒินิชย์. (2563). รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 5(2), 302-333.
- พาสนา ชลบุรีพันธ์. (2560). รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2561). การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่. โครงการทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. โดยการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- ศศิวัฒน์ หอยสังข์. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การตอบแทนสังคมเป็นฐานร่วมกับการคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาทวิภาคี. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภลักษณ์ มีปาน, เสวณีย์ ลิกขาบัณฑิต และ ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ. (2561). รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 20(1), 87-101

- สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ* (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม) (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สถาพร สมอุทัย. (2022). “การนิเทศการศึกษา” หนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(3), 275–288.
- สายันต์ โพธิ์ทอง. (2563). *อัตลักษณ์โรงเรียนคุณธรรม*. ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 . มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานการศึกษา. (2564). รายงานผลการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564. กรุงเทพฯ: ดี.เค.พับลิชชิง. สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา.
- สำนักงานการศึกษา. (2566). แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2566 สำนักงานการศึกษา. ดี.เค. สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน “2562 ปีทองแห่งการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน”*.
- Avc, E. K. (2020). Secondary School Students Identity and Citizenship Perceptions. *International Journal of Psychology and Education Studies*, 7(4), 14–26.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2016). *Research in education*. Pearson Education India.
- Chuealee, W., Jiraro, P., & Lila, S. (2020). Model of Competency Development in Test Construction Integrating the Supervision Process and Participatory Action Research of Primary School Teachers. *Academic Journal of Thailand National Sports University*, 12(3), 288–299.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross–Gordon, J. M. (2010). *Supervision and Instructional Leadership A Developmental Approach*. (8th ed.) Boston Allyn and Bacon, Inc
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2018). *Multivariate Data Analysis* (8th ed.). Cengage Learning
- Harris, B. M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. (3rd ed.). Prentice–Hall.
- Keeve, E., Girod, S., Kikinis, R., & Girod, B. (1998). Deformable modeling of facial tissue for craniofacial surgery simulation. *Computer Aided Surgery: Official Journal of the International Society for Computer Aided Surgery (ISCAS)*, 3(5), 228–238.

- Madaus, G. F., & Kellaghan, T. (2000). Models, metaphors, and definitions in evaluation. In *Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation*. 19–31. Dordrecht: Springer Netherlands.
- Smith, M. L. (2021). “School Climate, Early Adolescent Development, and Identity: Associations with Adjustment Outcomes.” (Ph.D. dissertation, College of Education and Human Services, West Virginia University, 2015.). Retrieved from <https://researchrepository.wvu.edu/etd/6670/>
- Steiner, J. G., Neuman, B. C., & Schiller, J. I. (1988). Kerberos: An Authentication Service for Open Network Systems. In *Usenix Winter*. 191–202.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *CIPP model for evaluation: An improvement/accountability approach*. In D. Stufflebeam (Ed.), *Evaluation theory, models, and applications* (pp.325–365). Jossey-Bass.